

EERLIJKE CONFECTIE EN DUURZAAMHEID VINDEN ELKAAR IN EDE

FABRIEK FRIS WERKT AAN EEN BETERE WERELD

Fabriek Fris ging een jaar geleden van start met als doel eerlijke confectie in eigen land te maken en werk te bieden aan statushouders. Met succes, maar dat betekent niet dat Fabriek Fris zich geen nieuwe doelen meer stelt. Duurzaamheid is eveneens belangrijk, want een lap textiel of een kledingstuk kan nog best een nieuw product worden. Hoe? In samenwerking met de Universiteit Wageningen doet het hier onderzoek naar.

Over de manier van werken in de internationale kledingindustrie kan veel gezegd worden en dat is zelden positief. Bedrijven kiezen ervoor hun collecties goedkoop te laten produceren in lage lonen landen waar mensen onder soms erbarmelijke omstandigheden hun werk doen. En is de kleding afgedragen of hebben we er gewoon genoeg van, dan eindigt de levenscyclus ervan doorgaans in de vuilnisbak. Maar dit is niet hoe Fabriek Fris te werk gaat. Het kan ook anders.

De stichting Fabriek Fris werd een jaar geleden opgezet door Rosan van Boven, Kim Bijvank en Moniek Overmars. Met hun opleiding en ervaring op het gebied van kleding en textiel vestigden zij Fabriek Fris in Ede, om zich in te zetten voor het inspireren, innoveren en

creëren van eerlijke confectie. Fabriek Fris doet dit door te werken met vluchtelingen met een verblijfsstatus. Via een leer-werktraject dat namens de gemeenten Ede en Veenendaal wordt aangeboden, hebben op dit moment acht statushouders een baan bij Fabriek Fris.

LEUKE WISSELWERKING

De manier van werken bij de Fris Fabriek zorgt ervoor dat statushouders beter hun weg vinden in de Nederlandse samenleving. De stichting begeleidt ze hierbij op verschillende manieren. "Ze krijgen Nederlandse les, want er werken hier ook stagiaires dus op de werkvloer wordt Nederlands gesproken. Op deze manier leren ze veel beter de taal waardoor ze veel meer kansen hebben om

werk te vinden in Nederland”, vertelt Rosan van Boven. “Daarnaast dragen we bij aan hun zelfredzaamheid. Als mensen hier komen, is er heel veel onduidelijk voor ze. Hoe verzeker je je en hoe koop je een treinkaartje? Dingen die heel normaal zijn voor wie in Nederland is geboren, zijn dat voor hun helemaal niet.” Het werk voor Fabriek Fris vergroot bovendien hun gevoel van eigenwaarde. “Sommige mensen zitten al heel lang thuis en vinden het fijn als ze weer iets kunnen toevoegen aan de maatschappij. Dat je weet: ik doe ertoe.”

Anderzijds kunnen wij ook veel leren van de medewerkers met een verblijfs-status. De productie van confectie vindt nog zelden in Nederland plaats

waardoor de kennis op dit gebied verloren is gegaan. Rosan van Boven: “De kennis is niet echt meer aanwezig in Nederland, terwijl onder statushouders juist mensen zijn met veel ervaring, sommigen hebben zelfs al twintig, dertig jaar ervaring op zak. Toen wij daar achter kwamen, dachten we: Wow! Wij kunnen ontzettend veel van deze mensen leren. Dat is voor ons interessant. Het is een hele leuke, wisselwerking.”

DUURZAAMHEID

Klanten die door Fabriek Fris hun collecties laten maken, hebben met elkaar gemeen dat ze duurzaam willen zijn. Toch viel al snel op dat de kennis gering is. “Toen we startten bleek dat

zelfs bij merken waar we voor werken een heel stuk kennis ontbreekt omtrent textiel. Duurzaam is zo’n basaal woord, dat niemand eigenlijk meer weet wat het betekent”, zegt Rosan van Boven, die besloot mensen op dit gebied iets bij te brengen. “Ik heb veel verstand van textiel en verzorg daarom nu ook trainingen. Zo kunnen we niet alleen mensen helpen, maar nog meer impact maken door uit te leggen wat duurzaamheid eigenlijk is en hoe je het aanpakt om duurzaam te werken.” Fabriek Fris deelt echter niet alleen kennis, maar leert zelf ook graag van anderen. Zo werkt het op dit moment samen met de Universiteit Wageningen in een onderzoek naar de mogelijkheden voor recycling en upcycling van textiel. Rosan van Boven: “Mijn kennis van textiel is best technisch en het is voor hen heel interessant dat er iemand is die alles weet van garens en densiteiten. Aan de andere kant weten zij alles van grondsoorten, ze weten wat recyclebaar is en hoe je grondsoorten weer kunt losmaken. Hoe maak je van katoen pulp en van pulp weer een product? Er zit daar ontzettend veel kennis. De vertaalslag naar een product kan ik aan bijdragen. Dat is een hele mooie wisselwerking.”

RECYCLEN OF UPCYCLEN

Naast het bijdragen aan onderzoek met de Universiteit Wageningen, houdt Fabriek Fris zich nu ook al bezig met recyclen en upcyclen. Een goed voorbeeld is de samenwerking die het heeft met een grote wasserij in Nederland. Die levert textiel waar een gaatje of defect in zit aan Fabriek Fris, die er vervolgens kokskleding van maakt en dit weer verkoopt aan de wasserij die het op zijn beurt verhuurt aan restaurants en hotelketens. Een vergelijkbare samenwerking is er met restaurants en hotels. “Heel veel restaurants en hotels huren het linnengoed van wasserijen. Als er een defect in een tafelkleed zit, kunnen ze er niks meer mee. Maar het is vaak hoogwaardig textiel. Daar kunnen wij wél wat mee.”

In samenwerking met de Universiteit Wageningen is Fabriek Fris op zoek naar andere chains die in aanmerkingen komen voor upcycling en recycling, maar dat is niet zo eenvoudig als het lijkt. Rosan van Boven: “Heel veel textiel is niet herbruikbaar of is echt versleten, maar we willen ervoor zorgen dat het binnen dezelfde groep blijft en dat niet wordt gedowncycled tot bijvoorbeeld isolatiemateriaal. Dan is het uit de keten en heb je er geen zicht meer op. Dan is het echt klaar. We moeten selecteren wat bruikbaar is en als je er echt niks meer mee kan, kan het altijd nog een hanger, een fashion accessoire of een knoop worden. Alles kan nog iets worden. Dat is het doel.”

